

СУСПІЛЬСТВО: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ. ОСОБИСТІТЬ

DOI : 10.33274/2079-4835-2020-21-2-55-62

УДК 811.111'42'38

Герасименко О. Ю.,
асистент

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
Кривий Ріг, Україна, e-mail: gerasimenko_ou@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0002-0539-1165

Воробйова М. О.,
викладач

Криворізький технічний коледж Національної
металургійної академії України,
м. Кривий Ріг, Україна, e-mail: maria-andr@i.ua

КОМУНІКАТИВНА СУТНІСТЬ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ: ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ

Herasymenko O. Yu.,
Assistant Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine, e-mail: gerasimenko_ou@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0002-0539-1165

Vorobiova M. O.,
Teacher

Kryvyi Rih Technical College of the National Metallurgical
Academy of Ukraine,
Kryvyi Rih, Ukraine, e-mail: maria-andr@i.ua

COMMUNICATIVE ESSENCE OF POLITICAL DISCOURSE: CHARACTERISTIC FEATURES AND MAIN FUNCTIONS

Мета. Метою статті є обґрунтування комунікативної сутності та змістових рис і характеристик політичного дискурсу як предмета лінгвістичних і політичних досліджень.

Методи. Основні наукові результати отримані з використанням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, а саме: аналізу, систематизації та узагальнення наукової літератури, індукції, дедукції (для виявлення підходів до розуміння сутності політичного дискурсу та його характеристик).

Результати. Дискурс є однією із найбільш значущих комунікативних категорій, що віддзеркалює мовленнєву взаємодію. Він є предметом вивчення різних наук, таких як соціологія, політологія, філософія та ін. Аналітичний огляд досліджень, присвячених вивченню дискурсу, зокрема політичного, свідчить про те, що репрезентація цієї наукової теми має власну традицію, відзначену безсумнівними досягненнями дослідників, які розглядають політичний дискурс як тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників; синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя». Визначено, що політичний дискурс — складна розумово-комунікативна діяльність, яка є сукупністю процесу й результату і включає як позалінгвальний, так і власне лінгвальний аспекти та зорієнтована радше на передання інформації політичного характеру, чим на здійснення перлокутивного впливу на електорат (переконання, перетягування на свій бік, спонукання до дії) через реалізацію відповідних стратегій і тактик.

Як дискурсивна практика політичний дискурс характеризується низкою специфічних рис (інституційність, інформативність, смислова невизначеність, дистанційованість і авторитарність, театральність, динамічність), серед яких одну із провідних ролей відіграє маніпулятивність.

Авторами здійснена спроба розмежувати різні види політичного дискурсу згідно зі змістовними характеристиками і адресантом.

Ключові слова: політика, дискурс, політичний дискурс, політична комунікація.

Постановка проблеми. Як відомо, дискурс є центральним моментом життя людини у мові, того, що вчений Б. Гаспаров номінує мовним існуванням: «Усілякий акт вживання мови — будь то твір високого мистецтва чи швидкоплинна репліка у діалозі — втілює частку потоку людського досвіду, який безперервно рухається. У цій якості він вбирає в себе унікальний збіг обставин, при яких він був створений» [3, с. 8].

Вплив на сучасне суспільство є можливим тільки за існуючою системою політичної комунікації. Саме завдяки їй, за допомогою різноманітних форм і засобів, аудиторія отримує інформацію про події, явища, факти, зміни у суспільному житті від комунікатора та навпаки. Політичний дискурс — дзеркало суспільно-політичного життя країни; він несе елементи її культури, загальні, національні та культурні цінності.

Актуальність дослідження цього поняття пояснюється, по-перше, проблемою його теоретичної ідентифікації, відсутністю єдиного трактування, можливістю проаналізувати суперечності, які виникають між дослідниками стосовно дефініції «політичний дискурс», а по-друге — можливістю виділити концепти, які є актуальними для певного етапу суспільного життя, вивчити стратегії й тактики спілкування і маніпулювання суспільною свідомістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Політика, як сфера людської діяльності, виступає об'єктом численних лінгвістичних студій. Політичний дискурс вивчався на матеріалі різних мов і з різних позицій. Наприклад, в українському мовознавстві політичний дискурс став предметом дослідження у роботах А. Белової, Л. Безсонової, Г. Денискіної, Л. Кіслякової, К. Серажим, О. Фоменко. Серед лінгвістів, що вивчають це явище в англійській мові, слід відзначити роботи Р. Блакара, Т. А. ван Дейка. Зазначена проблематика знайшла відображення у працях німецьких учених: Э. Брикс, Р. Водак, О. Панагль, М. Райзигль, А. Царніков, Х. Ціммерманн. З'явилися дослідження дискурсу конкретного політичного діяча, наприклад, дискурс Дж. Буша (Г. Крючкова), дискурс Тетчеризму (А. Белова). Аналізувалися дискурси за інститутом влади (М. Дорофєєва, О. Іссерс, Г. Калівода, С. Табурова, О. Шейгал, Г. М. Яворська) або конкретною політичною подією/явищем (В. Бріцина, П. Крючкова, Л. Ставицька, Н. Шмарова, С. Єрмоленко).

Мета статті — обґрунтування комунікативної сутності політичного дискурсу та його сутності загалом, а також змістових рис і характеристик політичного дискурсу як предмета лінгвістичних і політичних досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою дослідження є уточнення обсягу поняття «політичний дискурс» і розгляд принципів його структурування. У зв'язку з цим доцільним є аналіз дефініції слова «політика», що, на наш погляд, може допомогти визначити межі цього явища. Аналіз україномовних тлумачних словників свідчить, що це поняття досить багатозначне і може використовуватися у вузькому і широкому значенні. Етимологічно лексема сходить до старогрецького слова *πολιτική* — «державна діяльність», утвореного від *πόλις* — «місто, держава», і означає мистецтво управління державою, діяльність органів державної влади, яка залежить від суспільного устрою та економічних відносин [6, с. 533]. Це певним чином спрямо-

вана діяльність держави або соціальних груп у різних сферах: економіці, соціальних і національних відносинах, демографії, безпеки. Крім того, слово «політика» може означати питання і події суспільного, державного життя [7]. Це — вузьке значення, пов'язане з поняттям і функціями держави.

У широкому сенсі слово «політика» використовується для позначення програми дій, різних видів діяльності людини, громадського інституту з управління ким або чим-небудь. У такому випадку можна говорити про політику організації, про освітню політику на рівні міського муніципалітету, про сімейну політику. Ця лексема може використовуватися також для позначення сукупності дій і заходів, спрямованих на досягнення певних цілей.

Необхідно зауважити, що в англійській мові існує декілька спільнокореневих лексем, близьких за значенням — *policy*, *politics*, *polity*. Слово *policy* використовується у значенні «політика, лінія поведінки, установка, стратегія, а також політичний курс». Семантичну структуру лексеми *politics* складають такі компоненти: політика, мистецтво управління, стиль і принципи поведінки; політичне життя, діяльність, події, погляди, переконання; політична лінія, тобто ідеї та діяльність, що здійснюються з метою отримання влади в країні або за її межами. Ця лексема означає також мистецтво або науку про те, як впливати на ідеї і переконання окремих осіб або суспільства в цілому. І, нарешті, *polity* позначає форму правління, громадський або державний лад, пристрій [2, с. 202].

Слід зазначити, що поняття «політика» становить одиницю опису в різних спеціальних словниках, таких як соціологічний, філософський, політологічний, в яких акцентуються різні аспекти його значення. Так, в соціологічному словнику робиться акцент на соціальній стороні поняття: «сфера діяльності, пов'язана з відносинами між класами, націями та іншими соціальними групами, основним змістом яких є завоювання, утримання і користування владою; діяльність суспільства як цілого в певному напрямку, здійснювана за допомогою відповідних товариств, організацій (політичних партій), а також діяльність класів та інших соціальних груп, пов'язана з визначенням змісту і форм, завдань і функцій держави, а також його взаємин з іншими державами» [11].

Філософська інтерпретація поняття близька до соціологічної, проте в ній робиться акцент на владу і державу. У своїй статті в «Новітньому філософському словнику «Словопедія» В. Тарасов дає таке визначення цьому поняттю: «політика — сфера діяльності людини, яка пов'язана з розподілом і здійсненням влади всередині держави і між державами. «Політика» як особлива форма соціальної діяльності виникає разом з державою і тією ієрархічною системою влади, яка покликана забезпечити в суспільстві громадянський порядок на основі чіткого розмежування відносин панування і підпорядкування» [12]. Виникнення терміна «політика» пов'язують з однойменним трактатом Арістотеля про державу, правління й уряд [14].

Політологічне тлумачення терміна включає три компоненти: 1) певна сфера суспільного життя, яка служить для узгодження спільних і приватних інтересів, здійснення підтримки порядку, реалізації загальнозначущих цілей і керівництва людьми, а також регулювання ресурсами і управління суспільними справами; 2) спосіб спільної та індивідуальної активності соціальних суб'єктів, вид діяльності і соціальної поведінки; 3) тип соціальних відносин (між індивідами, групами), вид людського спілкування.

Політика як діяльність у сфері інституційного суспільного життя може здійснюватися на різних рівнях: 1) на нижчому рівні, який включає рішення місцевих питань: житлові умови, муніципальне утворення, громадський транспорт та інше; 2) на локальному, або регіональному, рівні, який передбачає державне втручання; політика на

цьому рівні здійснюється групами та інститутами, зацікавленими у розвитку свого регіону; 3) на національному рівні, який займає центральне місце в теорії політики, що визначається станом держави як основного інституту розподілу ресурсів; 4) на міжнародному рівні, на якому основними суб'єктами політичної діяльності виступають суверенні держави [2]. Відповідно, виокремлюють світову, зовнішню, внутрішню, регіональну, військову, економічну, демографічну, правову, екологічну та інші види політики.

Для визначення обсягу поняття «політика» важливо зауваження політологів, що її роль як особливої сфери суспільного життя обумовлена трьома властивостями: універсальністю, тобто її всеосяжним характером, здатністю впливати на будь-які сторони життя, елементи суспільства, відносини, події; включеністю, або проникальною здатністю, тобто можливістю безмежного проникнення в усі сфери та, як наслідок, атрибутивністю, тобто здатністю поєднуватися з неполітичними суспільними явищами, відносинами і сферами [2].

На основі семантичної структури поняття «політика» можна визначити обсяг феномена «політичний дискурс»: вузьке розуміння політики припускає інституціональний дискурс, у той час як дискурсивна реалізація політики в широкому сенсі реалізується у неінституціональному дискурсі.

Вузького визначення політичного дискурсу дотримується Т. А. ван Дейк, на думку якого, політичний дискурс — це «дискурс політиків, реалізований у вигляді урядових документів, парламентських дебатів, партійних програм, промов політиків» [4, с. 189]. Обмежуючи «політичний дискурс» діяльністю політиків, тобто професійними рамками, вчений підкреслює його інституційний характер.

Е. Шейгал у своєму дослідженні пропонує польовий підхід до аналізу структури «дискурсу політики» і вважає дискурс «політичним», якщо до сфери політики відноситься хоча б одна з трьох складових: суб'єкт, адресат або зміст мовного твору. У центрі поля знаходяться первинні жанри (програмні документи, заяви, мови, дебати і т. д.), а на периферії — вторинні, або маргінальні, жанри, які поєднують в собі елементи політичного та інших видів дискурсу (наприклад, аналітичні статті, побутові розмови, листи до редакції, карикатури, пародії тощо) [13, с. 300]. Таким чином, польовий підхід, на думку автора, дозволяє виявити сфери зіткнення політичного дискурсу з іншими різновидами інституціонального дискурсу (науковим, педагогічним, юридичним, релігійним), також із неінституціональними формами спілкування (художній і побутовий дискурси). По суті, це змістовно-тематичний принцип, заснований на характері референції тексту. Відзначаючи особливу роль ЗМІ в реалізації політичного дискурсу, завдяки яким він стає публічним, адресованим широкій аудиторії, дослідники говорять про тенденцію до зрощення «політичного дискурсу» з дискурсом мас-медіа [9, с. 90].

Розгляд дискурсу з позиції авторства також дозволяє окреслити обсяг поняття «політичний дискурс». Так, з точки зору суб'єкта мовлення С. Плотнікова пропонує розділити політичний дискурс на дискурс політиків і дискурс реагування. Термін «дискурс реагування» означає будь-який дискурс, вироблений в якості реакції на дискурс політика [8, с. 22–26]. Дискурс реагування вторинний стосовно «політичного дискурсу» в тому сенсі, що той, хто реагує, завжди виступає в ролі людини, яка відповідає. І якщо дискурс політика є інституційним, то дискурс того, хто реагує носить неінституційний характер [5].

Політичний дискурс включає такі складові: 1) контекстуальність (умови, що супроводжують подію; фон, що пояснює події; оцінка учасника подій та ін.); 2) особистісність (з одного боку — це конкретна взаємодія адресанта та адресата, з іншого — це висловлення себе, своєї індивідуальної свідомості в комунікативній ситуації); 3)

процесуальність (адже дискурс — це не завершений продукт, а процес, що протікає за наявності як мінімум двох учасників, які у непередбаченому спілкуванні інтерпретують висловлювання один одного, тобто іде чергування фаз породження та рецепції тексту); 4) ситуативність; 5) замкненість [10, с. 39–40]. О. Шейгал, продовжуючи перелік особливостей саме політичного дискурсу, визначає його як мовленнєву діяльність, що триває, з її результатом (текстами) і як семіотичний простір, що включає в себе знаки різної природи (слова, політичну афористику, прапори, емблеми, гімни та ін.) [13, с. 112].

У цілому, широкий розгляд політичного дискурсу на основі змістовно-тематичного принципу і адресанта може варіюватися і включати такі його різновиди [1, с. 95; 13, с. 311]:

— інституційний політичний дискурс, в рамках якого використовуються тексти, безпосередньо створені політиками, і які використовуються в політичній комунікації (політичні документи, парламентські промови і дебати, публічні виступи та інтерв'ю політичних лідерів і т. д.). Сюди ж можна віднести офіційний політичний дискурс, пов'язаний з апаратною комунікацією, в рамках якої створюються тексти, призначені для співробітників державного апарату;

— мас-медійний (медійний) політичний дискурс, в рамках якого використовуються тексти політичної тематики, створені журналістами та поширювані за допомогою преси, телебачення, радіо, інтернету;

— тексти, створені «пересічними громадянами», які, не будучи професійними політиками або журналістами, епізодично беруть участь в політичній комунікації. Це можуть бути різного роду листи і звернення, адресовані політикам або державним установам, листи в ЗМІ, пов'язані з політичними подіями, та ін.;

— політичні детективи, політична поезія, а також тексти політичних мемуарів;

— присвячені політиці тексти наукової комунікації.

Безумовно, згадані мовні твори можна вважати політичним дискурсом. Викликає сумнів, однак, правомірність включення в структуру політичного дискурсу таких жанрів як політичний детектив і політична поезія. Швидше, це сфера белетристики, яка заснована на художній вигадці і якщо і відображає реальні події, то крізь призму художнього осмислення дійсності. Разом з тим в число ознак системоутворення політичного дискурсу, поряд з такими, як інституційність, інформативність, смислова невизначеність, дистанційованість і авторитарність, театральність, динамічність і т. д. [13, с. 341], доцільно, на наш погляд, включити параметр «реалістичність», або життєвість (відображення життєвої ситуації, злободенність, нагальність), який характеризує політичний дискурс як актуальний. Крім того, цим жанрам не властиві важливі риси, які приписуються політиці і, відповідно, політичному дискурсу — універсальність і включеність (тобто здатність проникати в усі сфери життя).

Що стосується політичних мемуарів, то вони, як правило, описують реальні події і можуть бути віднесені до інституціонального або неінституціонального дискурсу залежно від того, створені вони чинним або колишнім політиком. Це відноситься і до наукового політичного дискурсу: політолог, який створив текст, може бути представником певного інституту, а може висловлювати власну думку, яка не збігається з думкою організації або редакції.

Уявимо розмежування різних видів політичного дискурсу згідно зі змістовними характеристиками і адресантом у табл. 1.

Висновки. Таким чином, у контексті нашого дослідження політичний дискурс розуміємо як складну розумово-комунікативну діяльність, яка є сукупністю процесу й результату і включає як позалінгвальний, так і власне лінгвальний аспекти та зоріє-

Таблиця 1— Розмежування політичного дискурсу

	Інституціональний		Неінституціональний
Дискурс політика	Апаратний (службовий, внутрішній); політичний дискурс, орієнтований на спілкування всередині державних або громадських структур; політичний дискурс в публічній політичній діяльності (політичні документи, парламентські промови і дебати, публічні виступи й інтерв'ю політичних лідерів і т. д.); політичні мемуари (діючого політика)	Дискурс політика	Політичні мемуари (колишнього політика)
Дискурс реагування	Політичний дискурс, який здійснюється журналістами і який розповсюджується за допомогою преси, телебачення, радіо, інтернету; науковий дискурс (політолога), присвячений питанням політики	Дискурс реагування	Науковий дискурс (політолога), присвячений питанням політики; політичний дискурс пересічних громадян, які не є професіоналами в даній області; листи в ЗМІ, пов'язані з політичними подіями

тована радше на передання інформації політичного характеру, чим на здійснення переконувального впливу на електорат (переконання, перетягування на свій бік, спонукання до дії) через реалізацію відповідних стратегій і тактик.

Список літератури

1. Будаев Э. В. Зарубежная политическая лингвистика : учебное пособие. Москва : Лабиринт, 2008. 252 с.
2. Барыгин И. Н., Василик М. А., Вершинин М. А., Косов Ю. В. Политология. Словарь-справочник. Москва : Гардарики, 2001. 328 с.
3. Гаспаров Б. М. Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования. Москва : Новое литературное обозрение, 1996. 352 с.
4. Дейк Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / пер. с англ. ; сост. В. В. Петрова ; под ред. В. И. Герасимова ; вступ. ст. Ю. Н. Караулова, В. В. Петрова. Москва : Прогресс, 1989. 312 с.
5. Домышева С. А. Политический дискурс VS дискурс реагирования: оценка политика как «человека неискреннего» в средствах массовой информации. URL : <http://elibrary.ru/item.asp?id=15529456> (дата звернення: 15.11.2020).
6. Крысин Л. П. Политика. Толковый словарь иноязычных слов. Москва : Эксмо, 2008. 944 с.
7. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка. Москва : Оникс, 2008. 736 с.
8. Плотникова С. Н. Политик как конструктор дискурса реагирования. Святыне без житий : материалы постоянно действующего семинара / под ред. В. Н. Базылева, В. Г. Красильниковой. 2005. Вып. 8. С. 22–26.
9. Ровинская Т. Л. Роль СМИ в деятельности «зеленых» партий (опыт США и ФРГ). *Вестник Московского ун-та. Серия 12. Политические науки*, 2002. № 6. С. 11–17.
19. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.
11. Социологический словарь. URL: <http://www.onlinedics.ru/slovar/soc/p/politika.html> (дата звернення : 10. 11. 2020).
12. Тарасов В. С. Новейший философский словарь. URL : <http://www.slovopedia.com/6/207/770965.html> (дата звернення: 10.11.2020).
13. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. Москва : Гнозис, 2004. 368 с.

14. Politika. Философский словарь URL : <http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/p/politika.html> (дата звернення: 10.11.2020)

References

1. Budajev, E. V. (2008). *Zarubezhnaja politicheskaja lingvistika* [Foreign political linguistics]. Moscow, Labirint Publ., 252 p.
2. Vasilik, M. A. (2001). *Politologija* [Politology]. Moscow, Gardariki Publ., 328 p.
3. Gasparov, B. M. (1996). *Yazyk, pamyat, obraz. Lingvistika yazykovogo sushchestvovaniia* [Language, memory, image. Linguistics of language existence]. Moscow, Novoe literaturnoe obozrenie Publ., 352 p.
4. Deyk, T. A. (1989). *Yazyk. Poznanie. Kommunikatsija* [Language. Cognition. Communication]. Moscow, Progress Publ., 312 p.
5. Domysheva, S. A. *Politicheskiiy diskurs VS diskurs reagirovaniya: ochenka politika kak "cheloveka neiskrennego" v sredstvakh massovoy informacii* [Political discourse VS discourse of reaction: the assessment of a politician as an "insincere person" in the mass-media]. Available at : <http://elibrary.ru/item.asp?id=15529456> (Accessed 15 November 2020).
6. Krysin, L. P. (2008). *Politika. Tolkovyi slovar' inozazychnyh slov* [Politics. Explanatory dictionary of foreign words]. Moscow, Eksmo Publ., 944 p.
7. Ozhegov, S. I. (2008). *Tolkovyi slovar' russkogo yazyka* [Explanatory dictionary of Russian language]. Moscow, Oniks Publ., 736 p.
8. Plotnikova, S. N. (2005). *Politik kak konstruktor diskursa reagirovaniya. Svyatyie bez zhitiy : materialy postoyanno deystvuyushchego seminaru* [Politician as a constructor of the reaction discourse. Saints without Lives: Materials of the Ongoing Seminar], iss. 3, pp. 22–26.
9. Rovinskaja, T. L. (2002). *Rol' SMI v dejatel'nosti "zelyonyh" partii (opyt SSHA i FRG)* [The role of the mass-media in the activities of the "green" parties (experience of the USA and Germany)]. *Vestnik Moskovskogo universiteta. Serija 12. Politicheskie nauki* [Bulletin of Moscow University. Series 12. Political sciences], no. 3, pp.11–17.
10. Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy* [Modern linguistics: directions and problems]. Poltava, Dovkillia Publ., 712 p.
11. *Sociologicheskiiy slovar'* [Sociological dictionary]. Available at : <http://www.onlinedics.ru/slovar/soc/p/politika.html> (Accessed 10 November 2020)
12. Tarasov, V. S. *Noveyshiy filosofskiiy slovar'* [The latest philosophical dictionary]. Available at : <http://www.slovopedia.com/6/207/770965.html> (Accessed 10 November 2020).
13. Sheigal, E. I. (2004). *Semiotika politicheskogo diskursa* [Semiotics of political discourse]. Moscow, Gnozis Publ., 368 p.
14. Politika. *Filosofskiiy slovar'* [Philosophical dictionary]. Available at : <http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/p/politika.html> (accessed 10 November 2020).

Дата надходження рукопису 18.11.2020

Objective. *The objective of the article is to substantiate the communicative essence and semantic features and characteristics of political discourse as a subject of linguistic and political research.*

Methods. *The main scientific results are obtained using a set of general scientific and special research methods, such as: analysis, systematization and generalization of scientific literature, induction, deduction (to identify approaches to understand the essence of political discourse and its characteristics).*

Results. *Discourse is one of the most important communicative categories that reflects speech interaction. It is the subject of study of various sciences, such as sociology, political*

science, philosophy and others. Analytical review of research on discourse, in particular political, shows that the representation of this scientific topic has its own tradition, marked by the undoubted achievements of researchers who consider political discourse as a type of communicative activity, interactive phenomenon, speech flow having various forms of expression (oral, written, paralingual), takes place within a specific channel of communication, is governed by the strategies and tactics of the participants; synthesis of cognitive, linguistic and extralinguistic (social, mental, psychological, etc.) factors that are determined by a specific range of "life forms". It is determined that political discourse is a complex mental-communicative activity, which is a set of process and result and includes both non-lingual and linguistic aspects and is focused on the transfer of political information rather than on perlocutionary influence on the electorate (persuasion motivation to action) through the implementation of appropriate strategies and tactics.

As a discursive practice, political discourse is characterized by a number of specific features (institutionality, informativeness, semantic uncertainty, remoteness and authoritarianism, theatricality, dynamism), among which manipulateness has one of the leading roles.

The author attempts to distinguish different types of political discourse according to the content characteristics and the addressee.

Key words: *politics, discourse, political discourse, political communication.*

DOI : 10.33274/2079-4835-2020-21-2-62-68

УДК 159.9:331

Ревуцька С. К.,
канд. філол. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
Кривий Ріг, Україна, e-mail: revutska@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0002-8969-1295

Гончаренко Т. М.,
студентка

e-mail: goncharenko_t@donnuet.edu.ua

ІМІДЖ ЯК МЕХАНІЗМ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА АУДИТОРІЮ

Revutska S. K.,
PhD in Philological
sciences,
Associate Professor
Honcharenko T. M.,
Student

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine, e-mail: revutska@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0002-8969-1295
e-mail: goncharenko_t@donnuet.edu.ua

IMAGE AS A MECHANISM OF PSYCHOLOGICAL INFLUENCE ON THE AUDIENCE

Мета. *Мета статті — дослідити особливості формування іміджу ділової людини (держслужбовців) як механізму психологічного впливу на аудиторію.*

Методи. *Основні наукові результати було отримано шляхом аналізу наукових джерел щодо поняття іміджу, його структури, основних функцій та принципів.*

Результати. *Одним із завдань риторикознавчих дисциплін є опанування студентом ефективних прийомів і методів роботи з аудиторією. Враження, яке справляє людина на аудиторію — від аудіовізуальних складових до змістових — є безперечним фактором успішної чи провальної роботи з нею, а отже, це враження, точніше імідж ділової людини, потрібно формувати, розуміти його складові та механізм впливу на оточення.*